

บทคัดย่อ

บุคลากรสุขภาพเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพสถานพยาบาลในการป้องกัน ควบคุมโรคโควิด 19 สำหรับบุคลากรสุขภาพที่ปฏิบัติงานในสถานพยาบาล เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นสถานพยาบาลที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 155 แห่ง ระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่ เดือน เมษายน พ.ศ. 2563 ถึงเดือน กันยายน พ.ศ.2564 แบ่งการศึกษาเป็น 3 ระยะ คือ 1) ศึกษาสถานการณ์ความพร้อมของสถานพยาบาลในการป้องกัน ควบคุม โรคโควิด 19 สำหรับบุคลากร 2) พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพสถานพยาบาล และ3) ประเมินผลระบบการประเมินคุณภาพของสถานพยาบาลที่ศึกษา ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ และร้อยละ

ผลการศึกษา ระยะที่ 1 พบว่า สถานพยาบาลส่วนใหญ่ดำเนินการควบคุมความเสี่ยง โดยการบริหารจัดการและการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลเพื่อป้องกันโรคโควิด 19 ได้เสร็จสิ้นหรือเกือบเสร็จสิ้น แต่ยังมีมาตรการบางอย่างที่ยังไม่ได้ดำเนินการ หรือเริ่มการดำเนินการ ได้แก่การจัดทำแผนทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของบุคลากรในการป้องกันโรคโควิด 19 การพัฒนาแนวทาง/คู่มือ สำหรับบุคลากรเพื่อการเฝ้าระวังโรคด้วยตนเอง การประเมินความเหมาะสมทางสุขภาพของบุคลากรก่อนที่จะทำงานสัมผัสผู้ป่วย รวมทั้งการบริหารจัดการกรณีบุคลากรป่วยโรคโควิด 19 ก่อนกลับเข้าทำงาน **ระยะที่ 2** พัฒนาแนวทางและเกณฑ์การตรวจประเมินการดำเนินงานป้องกัน ควบคุม การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มบุคลากร โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคโควิด 19 ในกลุ่มบุคลากร ด้านที่ 2 การเฝ้าระวังโรคโควิด 19 ในกลุ่มบุคลากร ด้านที่ 3 การประเมินสภาวะสุขภาพและการจัดสวัสดิการ/เฝ้าพยาบาลบุคลากรผู้ปฏิบัติงานสัมผัสผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านที่ 4 การฝึกอบรมและแนวทางปฏิบัติงาน และด้านที่ 5 สภาพแวดล้อมการทำงานและการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลเพื่อป้องกันโรคโควิด 19 รวมทั้งหมด 19 ข้อ แบ่งระดับการประเมินออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ระดับ เงิน (silver) ทอง (gold) และเพชร (diamond) พัฒนาระบบประเมินคุณภาพฯ ออนไลน์และถ่ายทอดแนวทางการดำเนินงานและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่จาก สคร./สปกม.ในการประเมินตามเกณฑ์ และ**ระยะที่ 3** พบว่ามีสถานพยาบาลจำนวน 155 แห่ง ที่เข้าร่วมการศึกษาคั้งนี้ โดยผ่านระดับเพชร 69 แห่ง (44.52%) ระดับทอง 48 แห่ง (30.97%) ระดับเงิน 32 แห่ง (20.64%) และไม่ผ่านการประเมิน 6 แห่ง (3.87%) สำหรับผลการประเมินระบบประเมินคุณภาพในด้านต่างๆ ได้แก่ 1)แนวทางและเกณฑ์การประเมินคุณภาพ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ 2)ขั้นตอน หรือวิธีการประเมินแต่ละ สคร. มี

รูปแบบการดำเนินงานที่ไม่เหมือนกันสามารถเลือกดำเนินการได้ทั้งกรณีออนไลน์และประเมิน ณ สถานพยาบาลขึ้นกับสถานการณ์ในพื้นที่ ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระยะต่อไป ได้แก่ 1) ควรปรับปรุงแนวทางและเกณฑ์บางข้อ 2) ควรพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจประเมินของสคร. และสถานพยาบาลในประเด็นที่ยังดำเนินการได้น้อย และ 3) ควรปรับปรุงระบบออนไลน์เพื่อให้สะดวกในการใช้งาน

Abstract

Health workers (HWs) are among the highest groups at risk of infection during the SARS-CoV-2 (COVID-19) pandemic. This study aimed to develop the quality assurance system to evaluate the performance of health facilities for prevention and control COVID-19 among HWs. This action research was conducted among 155 hospitals during April, 2020-September, 2021. The patient overnight stay hospitals were purposive selected. The study was divided into 3 phases including 1) situation analysis of COVID-19 prevention and control measure preparedness for HWs, 2) quality assurance system establishment and implementation and 3) system and output evaluation. Data were analyzed using frequency and percentage. Results in phase 1 showed that the administrative control such as occupational health and safety plan, prevention and control guideline, fitness for work and return to work management were not yet conducted among most hospitals. The evaluated tool with 19 statement and criteria were developed and divided into four aspects including 1) organizational management, 2) surveillance programme implementation 3) health assessment and the welfare support 4) COVID-19 training and guideline and 5) environmental control and personal protective equipment use. The performances of the hospitals have been classified into 3 levels including diamond, gold and silver. The evaluated online platform was also established. The implementation guidelines were introduced, trained and launched to staff of the regional prevention and control offices and the Institute for urban disease control and prevention. Results in phase 3 showed that total 155 hospitals participated in this study. Hospitals have achieved diamond level, gold level, silver level and failure to meet the criteria for 69 (44.52%), 48 (30.97%), 32 (20.64%) and 6 (3.87%), respectively. Additionally, the quality assurance system was evaluated including the tool and the evaluated system. The statement and criteria were fit and possible to use in the practical

field. Moreover, such system was flexible to choose for hospitals evaluation not only online but also face-to -face to suit the epidemic situation in each area. The study recommended that 1) the criteria should be revised for some items, 2) capacity building should address on fitness for work assessment, return to work management and ventilation improvement to prevent and control COVID-19 among HWs more effectively, and 3) online evaluation platform should be improved to be a user-friendly interface.

Key words:

คำสำคัญ

บุคลากรสุขภาพ โควิด 19 ระบบตรวจประเมิน
คุณภาพ

Key words

Health workers, COVID-19, Quality
assurance system